

ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Ἀριθ. 21.

Σάββατον 29/11 Μαΐου 1878.

Τιμὴ 3 χαρτόγραφα.

Κωνσταντινούπολις, 28/10 Μαΐου.

ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΠΡΟ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμ. 20).

Τῇ 12 αὐγούστου ὁ δούξ Οὐέλλικτων συνέταξε πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ σπουδαιότατον ὑπόμνημα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀνατολῇ πραγμάτων. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ λόγον ποιεῖται περὶ τῶν προσαπομένων μομφῶν τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει διὰ ῥαθυμίαν πρὸς παρακίνησιν τῆς Πύλης εἰς συνομολόγησιν εἰρήνης, προστίθῃσι δὲ ὅτι, καθ' ἃ φρονεῖται, δυνατόν ἡ Πύλη εὐλόγως νὰ δυσπιστῇ πρὸς τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας εἰλικρινῇ ἐπιθυμίαν πρὸς συνομολόγησιν εἰρήνης, καὶ ὅτι παρὰ τῆς Ἀγγλίας ἀναμένεται ἡ διασκέδασις τῆς δυσπιστίας ταύτης.

Πρὶν ἢ ὑπ' ὅψιν λάβω τὰς προτάσεις ταύτας, ὀφείλω νὰ καταδείξω ὁποῖαν τινὰ πορείαν ἠκολουθήσαμεν, ἀφ' οὗ τοῦ πρῶτον ἐπληροφορήθημεν περὶ τῆς τοῦ αὐτοκράτορος προθέσεως ὅπως κηρύξῃ πόλεμον πρὸς τὴν Πύλην. Ἐν πρώτοις ἀπέσχομεν τοῦ ἀγῶνος, καὶ εἰς τὴν κήρυξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, οὐ μόνον οὐδόλως ἐπενεύσαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς διεκηρύξαμεν αὐτὰς ἀνωφελεῖς, προεῖδομεν δὲ, καὶ προείπομεν μάλιστα, τὸν ἐκ τῆς ἀνατροπῆς κράτους καὶ τῆς διαταράξεως τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης προκύπτοντα κίνδυνον. Οὐδέποτε ἀμφεβάλομεν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνίσου ταύτης πάλης...., περὶ τῶν συνεπειῶν δὲ τῆς ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει εἰσβολῆς προείπομεν τάδε. «Ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία οὐδόλως ὁμοιάζει πρὸς χώρας αἰτίνας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παρῆσχον τὸ παράδειγμα ὅτι, καίπερ παθοῦσαι ἐπιδρομὴν, τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν καὶ πολιτικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν ἀνεκτίσαντο ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν ἐπιδρομῶν. Δις πασθεύσεως τῆς ἰσχύος τοῦ

κράτους τούτου καὶ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ ἀλούσης, τῶν δ' ἐπαρχιῶν διατελουσῶν ἐν ἐπαναστάσει, ἡ ἀνάδειξις αὐτοῦ εἰς κράτος ἀνεξάρτητον αὐθις καθίσταται ἔργον χαλεπώτατον εἰς τὴν ἀνθρώπινον τελειότητα καὶ σοφίαν. Ἐν ταῖς ἀποτελούσαις τὸ κράτος ταῦτο χώραις νέα πραγμάτων κατάστασις δημιουργηθήσεται κατ' ἀνάγκην· καὶ ἀνωφελὲς μὲν προεῖκᾶσαι ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αὐτῇ νέα κατάστασις, οὐχ ἥττον ὅμως ἔξεστι προεῖπειν ὅτι ἀνεπίτευκτος καθίσταται διευθέτησις ὀριστικῇ ἄνευ προηγηθησομένης ἀλληλουχίας, ταραχῶν καὶ συμφορῶν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἐκ τοιαύτης διευθετήσεως πιθανῶς προσγενησομένη ὠφέλεια δυσανάλογος πρὸς τὰς θυσίας προβλέπεται διὰ τὸ βραχυχρόνιον τῆς διαρκείας αὐτῆς». — Ταῦτα ἔγραψεν ὁ λόρδος Δούδλεϋ τῷ πρίγκηπι Λίεβεν, τῇ 7 μαρτίου 1828, εἰς ἀπάντησιν δὲ τοῦ ἐγγράφου, εἰς ὃ ἀνάγεται ἡ ἀνωτέρω περικοπὴ, ὁ κόμης Νέσελρωδ ἔγραψε τὰ ἐπόμενα. «Οὐδόλως περὶ τῆς πτώσεως τοῦ κράτους τούτου, οὐδὲ περὶ κατακτήσεων σκεπτόμεθα, καθόσον βλάβη μᾶλλον ἢ ὠφέλεια προκύψει ἡμῖν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλως δὲ, καὶ ἐὰν ἔτι, παρὰ τὰς ἡμετέρας προθέσεις καὶ προσπαθείας, ἡ θεία Πρόνοια προώρισεν ἡμᾶς ὅπως ἴδωμεν τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, αἱ περὶ ἐπεκτάσεως τῆς Ῥωσσίας ἰδέαι τῆς Α. Μεγαλειότητος ἔσονται πάντοτε αἱ αὐταί. Μεθορίων ἐπέκτασιν οὐδόλως ὁ αὐτοκράτωρ μελετᾷ, παρὰ δὲ τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ ποθεῖ νὰ ἴδῃ ὑπάρχουσαν τὴν αὐτὴν φιλοδοξίαν καὶ ἰδιοτελείαν ἔλλειψιν, ἧς αὐτὸς πρῶτος δώσει τὸ παράδειγμα».

Ἄλλὰ πρόκειται νῦν νὰ ἄρωμεν τοὺς τῆς Πύλης δισταγμοὺς ὡς πρὸς τὴν εἰλικρινῇ ἐπιθυμίαν τῆς Α. Α. Μ. διὰ τὴν εἰρήνην, νὰ πείσωμεν δὲ τὴν Πύλην καὶ περὶ τῆς μετριότητος τῶν αἰτήσεων αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐνδώσῃ εἰς τὰς αἰτήσεις ταύτας. Πράγματα παρέχει ἰδίᾳ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ζήτημα κατέστη προσωπικόν. Λέγουσιν ἡμῖν ὅτι ὁ τῆς Ῥωσσίας αὐτοκράτωρ

τυγχάνει λίαν ἀξιότιμος ἀνὴρ, σφόδρα τὴν εἰρήνην ποθεῖ καὶ ὅτι ἀφείλομεν οὐ μόνον εἰς τὰς διαθεβαιώσεις αὐτοῦ νὰ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Πύλιν νὰ παρακινήσωμεν ὅπως πιστεύσῃ εἰς αὐτάς. Τὸ τοῦ προσώπου ἀξιότιμον ἀποκλείων τοῦ θέματος, ἐξετάζω τὸ ζήτημα ὡς ἀναγόμενον εἰς ἰσχυρὸν μονάρχην κράτους μεγάλου. Ὅταν μονάρχης τοιοῦτος τὴν εἰρήνευσιν ποθῇ, τὸν δὲ πόθον τοῦτον δι' ἄλλων δυνάμεων θέλῃ νὰ διακιδάσῃ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ, οὐ μόνον δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξηγηθῇ πρὸς τὰς δυνάμεις ταύτας, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν πράττει δυνάμενον νὰ δυσχεράνῃ τὰς πρὸς συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης διαπραγματεύσεις. Ἐπιβλέψωμεν τὴν διαγωγὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἴδωμεν δὲ κατὰ πόσον συνάδει αὕτη πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην.

Ὁ δούξ περαιτέρω χωρῶν ἐπιθεωρεῖ τὴν κατὰστασιν, παρὰτῇ δ' ὁπόσον αἱ τῶν Ῥώσων αἰτήσεις ἀπέχουσι τῶν προηγουμένων δηλώσεων περὶ μετριοπαθείας καὶ ἀφιλοκερδείας αὐτῶν. Πρόδηλον, λέγει ὁ δούξ, ὅτι αἱ πρὸς ἀντίστασιν τῇ Ῥωσσίᾳ δυνάμεις τῆς Τουρκίας ἐξηντλήθησαν, κατὰ συνέπειαν δ' ἐπὶ τῇ βᾶσει ταύτῃ δύναται τις νὰ συμβουλεύσῃ τῇ Πύλῃ ὅπως αἰτήσῃ εἰρήνην. Οὐδεμία ὁμως δύναμις, εἰς τὰς Ῥωσικὰς προθέσεις βασιζομένη, δύναται νὰ δώσῃ συμβουλὴν τοιαύτην, καθόσον αἱ τῆς Ῥωσσίας προθέσεις διατελοῦσιν ἄγνωστοι. Ἡ ἐν ταῖς ἡγεμονίαις Ῥωσικῇ πολιτικῇ, ἡ προκύψασα ἐκ πολιτικῶν μεταλλαγῶν γενομένων ἐν καιρῷ φιλοπολέμου κατοχῆς, ἐστὶν οὐχὶ ἀναγκαία, ἀλλὰ πρωτοφανής, ἀνατρεπτικὴ, καὶ συστηματικῶς παρακωλύει τὴν εἰρήνευσιν.

Καὶ ὁμως, προσεπιλέγει ὁ δούξ, παρεκλήθημεν νὰ διαθεβαιώσωμεν τῇ Πύλῃ, ὅτι ὁ Σουλτάνος οὐδεμίαν βοήθειαν παρ' ἡμῶν δύναται νὰ ἐλπίσῃ καὶ ὅτι δέον ν' ἀποδεχθῇ τοὺς προτεινομένους ὅρους. — Αἰτήσεις τοιαύτῃ ἀποτελεῖ εἰστήγησιν καθ' ἡμῶν αὐτῶν. Ποθοῦμεν ὅπως ἡ Πύλη συνομολόγησιν εἰρήνην, διότι προφανῶς ἀδυνατεῖ νὰ παρατείνῃ τὸν πόλεμον, διότι ἡ καταστροφὴ αὐτῆς δυσχερείας νέας παρέξει τῇ Εὐρώπῃ, καὶ διότι ἡ ἐκ τῶν προγενεστέρων ἐνισχυτῶν ἀτυχῆς πολιτικῇ αὐτῆς ἀπεστέρησεν αὐτὴν τῆς συνδρομῆς, ἣν ἠδύνατο νὰ προσδοκῇ ἐν αἷς περιστάσεσι διατελεῖ σήμερον. Ἐκτὸς τούτων, ἔχομεν καὶ συνθήκην πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας, κατὰ δὲ τὴν συνθήκην ταύτην ὑποχρεώσεσι τινὲς οὐδὲν εἰς ἐξελιγμένην. Ἀλλὰ πρὸ πάσης ἐντονωτέρας ἐνεργείας δι' οἵαδήποτε πρὸς εἰρήνευσιν διαπραγματεύσεις, δέον νὰ κατανοήσωμεν τί ἡ εἰρήνη σκοπεῖ, τίνες οἱ ὅροι καὶ ἡ μετέπειτα κατὰστασις τῶν συμβαλλομένων.

Τὸ τῆς δυσπιστίας αἶσθημα σαφῶς ἐκδηλούμενον διὰ τῶν ἀνωτέρω γραμμῶν ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς διπλωματικῆς φιλοφροσύνης καὶ λεπτότητος, ἐναργέστερον καταφαίνεται ἐν τῇ ἐπομένῃ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21 αὐγούστου ἐπιστολῇ τοῦ δουκὸς πρὸς τὸν λόρδον Ἀβερδην.

Ὁμολογῶ ὅτι ταρασσομαι ὅσάκις ἀκούω περὶ τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιθυμίας πρὸς συνομολόγησιν εἰρήνης. Ἐὰν οὗτος ἐπιθυμῇ τὴν εἰρήνην, πρὸς τί δὲν συνομολογεῖ τοιαύτην; Μήτοι οἱ Τούρκοι δύνανται ν' ἀντιστῶσιν αὐτῷ; Καλῶς γινώσκει ὅτι οὐδὲν δύναται τοιοῦτό τι. Διὰ τοῖς λοιπὸν ἐν πνεύματι συνδιαλλακτικῷ δὲν ἐκφράζει τὴν πρὸς εἰρήνην ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, δὲν προτείνει δὲ καὶ ὅρους λογικοὺς, ἀποδεκτοὺς ὑπὸ τῆς Πύλης. Οὕτως αὖριον ἐπιτυγχάνεται ἡ εἰρήνευσις. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ποθεῖ κατακτήσεις, ἡ δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως λεῖα εὐχαριστήσῃ αὐτὸν πλείοντον ἢ ἐπίμονος ἐκλιπάρησις τῆς καλοκάγαθίας αὐτοῦ, ὡφέλεια δὲ πολλὴ προσγενήσεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Συνετῶς πράγματι ἐπολιτεύθη ὁ Μέττερνιχ ἐξοπλίσας τὴν Αὐστρίαν, ἅμα τοῦ τουρκικοῦ πολέμου καθισταμένου. Ἀλλως, ἐπικειμένη ἦν ἡ κατὰ τῆς Αὐστρίας προσβολὴ ἅμα τῇ λήξει τοῦ πρὸς τοὺς Τούρκους πολέμου. Οὐδὲν πιστεύω περὶ τῆς πρὸς εἰρήνευσιν ἐπιθυμίας αὐτοκράτορος νεκροῦ, ἄρχοντος ἑκατονταχισμυρίων ἀνδρῶν, οὐδέποτε δὲ ἀνασπάσαντος τὸ ξίφος ἀπὸ τοῦ κολεοῦ.

Ἐὰν ὁ δούξ ἐγίνωσκε τὴν τῶν Ῥωσικῶν στρατευμάτων κατὰστασιν κατὰ τὴν εἰς Ἀδριανούπολιν ἄφικν αὐτῶν ὑπὸ τὸν Διέδιν, εἰς ἐγίνωσκε τὴν ἐκ τοῦ πολέμου προσγενομένην ἐντασιν εἰς τοὺς τῆς Ῥωσσίας χρηματικούς πόρους, προθυμότερον ἴσως θ' ἀπεδέχετο ὡς εἰλικρινῆ τὸν τοῦ αὐτοκράτορος πόθον πρὸς συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Καὶ ὁμως ὁ δούξ, οὐ μόνον ἐξηκολούθει δυσπιστῶν πρὸς τὰς Ῥωσικὰς προθέσεις, ἀλλὰ καὶ ἀνυπομόνως εἶχεν ἵνα, κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῦ, τῇ συμπράξει τῆς Γαλλίας πειραθῇ τὴν περίσσειαν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Τοιοῦτόν τι μέτρον προὔταθον τῇ Γαλλίᾳ διὰ τοῦ λόρδου Ἀβερδην, ἀλλ' ὁ δούξ στερεῶς ἀπόφασιν εἶχεν ὅπως μηδὲν τὴν Ἀγγλίαν μόνην ὠθήσῃ κατὰ τῆς Ῥωσσίας. Διὰ τὴν πρὸς τὴν Γαλλίαν γενομένην πρότασιν ταύτην ὁ Οὐέλλιγκτων τῇ 24 αὐγούστου ἔγραφε πρὸς τὸν λόρδον Ἀβερδην τὰ ἐπόμενα.

Οὐδεμίαν δίδομεν ὑπόσχεσιν, καίτοι δὲ οὐδὲν δέον παρ' ἡμῶν μόνων ν' ἀναμένηται ἡ διὰ πολέ-

μου παρακώλυσιν τῆς ὑπὸ τῶν Ῥώσων κατο-
χῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐνῶ ἡ Εὐρώπη ἀ-
πασα οὐδὲν ἐπὶ τούτῳ πράττει, ἀλλ' ἀπλῶς θεα-
τῆς τῶν γεγονότων διατελεῖ— οὐδεμίαν ἀναλαμ-
βάνομεν ὑποχρέωσιν δι' ἐνέργειαν μετὰ τὴν πρό-
τασιν ταύτην, εἰὰ ἡ Γαλλία ἀκούσῃ αὐτὴν οὐχὶ
εὐμενῶς.

Ἐν ἐτέρῳ ἀποσπάσματι τοῦ αὐτοῦ ἐγ-
γράφου λόγος γίνεται περὶ τῶν διπλωματι-
κῶν καὶ κοινωνικῶν δυσχερειῶν, πρὸς ἃς ἐπ' Ἀλ-
λαιεν ὁ δούξ κατὰ πάσαν πρὸς τὴν Ῥωσσίαν
διαπραγματεύσιν.

Βέβαιον ὅτι σκοπὸς τοῦ πρίγκηπος Λίεβέν ἐστίν
ἡ μεταξὺ τῆς χώρας ταύτης καὶ τοῦ αὐτοκράτο-
ρος μὴ διατήρησις ἀγαθῶν σχέσεων ἄλλως ἢ διὰ
τῆς ταπεινώσεως τῆς Ἀγγλίας. Οὐδόλως πιστεύω
ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἀποποιηθήσεται ἡμῶν ὅ,τι δι-
καίωμα ἔχομεν νὰ αἰτήσωμεν, οὐδὲν δὲ, ὡς εἰκὸς,
ἀπαίτητέον ἕτερον ἢ ὅ,τι δικαιούμεθα νὰ αἰτήσω-
μεν. Καὶ ὅμως ὁ πρίγκηψ Λίεβεν, διὰ βραδυτή-
των, κακῆς τῶν πραγμάτων παραστάσεως καὶ
λοιπῶν, τὸν σκοπὸν ἀκυροῖ ἐκάστης ἡμῶν ἀπαι-
τήσεως, περιάγει δ' ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνάγκην ὀπισθο-
χωρήσεως ἢ διενέξεως περὶ πραγμάτων ἀσημάν-
των. . . . Ἀφ' οὗτου ἐν τῷ κυβερνητικῷ ὑπουρ-
γίῳ διατελῶ, ὅτε πρίγκηψ καὶ ἡ πριγκήπεσσα
Λίεβεν, ἀντὶ τοῦ ἀνατεθειμένου αὐτοῖς ἔργου ὑπὸ
τοῦ αὐτοκράτορος, τὸ ἀγγλικὸν παιγνίδιον ἔπαι-
ξαν, δύναμαι δὲ μετὰ θετικότητος διαβεβαιῶσαι ὅτι
οὐ μόνον ἀμρότεροι διὰ ῥαδιουργιῶν πολλῶν ἐπει-
ράθησαν καὶ πάντων αὐτοὶ μάλιστα ἡσχολήθη-
σαν ὅπως ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου 1828 τοὺς ἐμοὺς
συναδέλφους καὶ ἐμὲ ἀπομακρύνωσι τῆς ἀρχῆς,
ἀλλὰ καὶ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς θεωρίας ἡμῶν
κακῶς παρέστησαν τῷ κυριάρχῃ αὐτῶν, μόνοι δ'
αὐτοὶ ὑπαίτιοί εἰσι τῆς ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν δύο
κυβερνήσεων ὀφισταμένης ψυχρότητος. Ὅριστι-
κῶς ἀποκρούω τὸν δισχυρισμὸν ὅτι ἡμεῖς ἀφορ-
μὴν ἐδώκαμεν εἰς δίκαια παράπονα καθ' ἡμῶν.

Τὰ πράγματα ἐν σπουδῇ περιήρχοντο εἰς
θέσιν κρίσιμον, πρόδηλον δ' ἦν ὅτι μεθ' ὅλην
τὴν πρὸς τὴν Ῥωσσίαν δυσπιστίαν ἡ ἀγγλικὴ
κυβέρνησις, ἐλλείψει χρόνου πρὸς παρακώλυσιν
πάσης τῶν Μοσχοβιτῶν ἀποπείρας, τὴν ἀνέ-
λιξιν τῶν γεγονότων ἠδύνετο ἀπλῶς νὰ πα-
ρακολουθήσῃ, εἰς μεταγενεστέραν δ' ἐποχὴν
τὴν ἐνδεχομένην ἀντίστασιν αὐτῆς ν' ἀναβάλλῃ.
Τῇ 24 αὐγούστου ὁ λόρδος Ἀβερδην ἔγραψε
πρὸς τὸν δούκα τὰ ἐπόμενα.

Κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας ἡμῶν οἱ
Ῥῶσοι ἀπέχουσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅσον

ὀκτὼ ἢ δέκα ἡμερῶν εὐκόλος πορεία. Ἐπὶ τινὰ
χρόνον πρόδηλον ἦν καὶ νῦν ἐστὶν ὅτι, κατὰ τὴν
ἀρχὴν, ἦν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ἀπεδε-
ξάμεθα καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐτηρήσαμεν, τὴν
τῆς Κωνσταντινουπόλεως τύχην οὐδὲν ἀλλοιῶσαι
δύναται νῦν, εἴτε ἐντεῦθεν ἢ ἀλλαχόθεν διενεργού-
μενον. Ἐλεύσεται ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ ὅλον ζήτη-
μα νέον ὅλως προσλήφεται χαρακτῆρα, τότε δὲ
προκύψει καὶ ἡ ἀνάγκη σπουδαιοτάτης μελέτης
αὐτοῦ.

Τί τὸ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην πρα-
κτέον ὁ Οὐέλλιγκτων καθορίζει πρὸς τὸν λόρ-
δον Ἀβερδην ὡς ἐξῆς.

Τὰς ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τῆς σήμερον περὶ ἀκε-
ραιότητος τοῦ τουρκικοῦ κράτους προφορικὰς τε
καὶ ἐγγράφους ὑποσχέσεις τοῦ αὐτοκράτορος δέον
πρὸς τὸν κόμητα Νέσελρωδ νὰ ὑπομνήσῃ ὁ λόρ-
δος Ἐϊτεσβουρτ, νὰ ὑποδείξῃ δ' αὐτῷ ταῦτοχρό-
νως καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑπο-
σχέσεων ἐκείνων. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπανειλημμένως
εἶπεν ὅτι οὐχὶ ὠφέλιμος αὐτῷ τυγχάνει ἡ κα-
ταστροφὴ τοῦ κράτους τῶν Τούρκων, ὑπολείπε-
ται δὲ ν' ἀποδείξῃ νῦν ὅτι εἰλικρινὴς ἦν ἡ διαβε-
βαίωσις ἐκείνη, νὰ ἐκτελέσῃ δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν,
ἣν παρὰ τῶν δυνάμεων ἀποδεκτέαν ἔκρινεν, ὅτε
τὰς διαβεβαιώσεις ἐκείνας ἐποιεῖτο.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ.

Ἐν τῷ δεκάτῳ ἀριθμῷ τῆς *Σαββατιαίας*
Ἐπιθεωρήσεως ἐδημοσιεύσαμεν περὶ συνεδρίου
τινὰ, ὡς καὶ παρενθετικῶς περὶ τῶν γενομέ-
νων ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος συνεδρίων πρὸς ἐπί-
λυσιν διαφορῶν περιπλοκῶν. Ἐν τοῖς κατω-
τέρῳ δεικνύονται περιληπτικῶς οἱ λόγοι, ὧν
ἐνεκα συνεκροτήθησαν κατὰ καιρὸν εὐρωπαϊκὰ
συνέδρια. Ἐπὶ παραδείγματι:

Τὸ Συνέδριον τῶν Πυρηναίων. Τοῦτο διὰ
τῆς συζεύξεως Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' μετὰ τῆς θυγα-
τρὸς Φιλίππου τοῦ Δ' ἔθηκε τέρμα τῷ 1659 εἰς
μακρὰν καὶ αἱματηρὰν ἔριδα μεταξὺ Γαλλίας καὶ
Ἰσπανίας.

Συνέδριον τῆς Βρέδας. Συνελθὼν τῷ 1667
μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ὁλλανδίας καὶ Δα-
νίας, ἔθηκε τέλος εἰς πόλεμον, ὅστις προῆλθεν ἐξ
ἐμπορικῶν ἀντιζηλιῶν, καὶ ἐξησφάλισεν ἐκάστη
τῶν δυνάμεων τούτων τὰς ἰδίας κτήσεις.

Συνέδριον τοῦ Ἀκουῖς γράνου. Συνεκρο-
τήθη τῇ 2 μαΐου 1668 καὶ ἀνέστειλε τὸν πόλεμον,
ὃν κατὰ τῆς Ἰσπανίας ἐκήρυξε Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'
τῷ 1661.